

Nyemission i SAS AB

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 2009/10:121 om nyemission i SAS AB samt eventuella motioner.

Tre motioner har väckts med anledning av propositionen.

Statssekreterare Ola Alterå, Näringsdepartementet, lämnade den 9 februari information till utskottet om den planerade nyemissionen.

Utskottets överväganden

Propositionen

Bakgrund

Styrelsen i SAS AB har den 9 februari 2010 beslutat att föreslå en nyemission om ca 5 miljarder kronor, med företrädesrätt för bolagets aktieägare. Emissionen kräver godkännande av bolagsstämman som avses hållas den 7 april 2010. Regeringen konstaterar att ärendet innefattar hantering av affärskänslig information och insiderinformation. Om regeringen skulle ha inhämtat yttranden och upplysningar från myndigheter, sammanslutningar eller enskilda skulle den nämnda informationen ha blivit offentliggjord, vilket skulle ha inneburit risk för betydande ekonomisk skada för staten och bolaget. Regeringen har dock hämtat in underlag från finansiella och juridiska rådgivare.

Regeringen redovisar i propositionen bakgrunden till förslagen avseende marknadsituationen, uppgifter om SAS:s ekonomiska utveckling samt styrelsens förslag om kostnadsbesparingar, åtgärder för att stärka den finansiella ställningen och nyemission.

Nyemission

Regeringen föreslår i propositionen att riksdagen ska bemyndiga regeringen att för svenska statens räkning, på vissa villkor, delta i en nyemission i SAS genom att teckna sin s.k. pro rata-andel av den förslagna nyemissionen upp till ett belopp om högst 1,1 miljarder kronor. Det föreslagna bemyndigandet gäller under förutsättning att de villkor som regeringen ställt upp för ett deltagande i nyemissionen uppfylls. Riksdagen föreslås vidare bemyndiga regeringen att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra statens villkorade deltagande i nyemissionen.

Styrelsen och ledningen i SAS har presenterat ett utökat besparingsprogram och en refinansieringsplan som innehåller styrelsens beslut om att föreslå en nyemission om ca 5 miljarder kronor. I februari 2009 lanserade SAS en ny strategisk inriktning och affärsplan, benämnd Core SAS, med målsättningen att stärka bolagets långsiktiga position och skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt och lönsamt flygbolag. Den kraftiga nedgången i flygbranschen har varit betydligt mer omfattande än vad som förutsågs i den nämnda strategin och har haft en negativ påverkan på affärsresandet, biljettpriser och därmed intäkter och likviditet för SAS. För att bemöta detta föreslås en förstärkning av balansräkningen för att möjliggöra genomförandet av Core SAS-strategin. Väsentliga förutsättningar för affärsplanen är de villkor som Sverige, Norge och Danmark, liksom Knut och Alice Wallenbergs stiftelse genom Foundation Asset Management, meddelat SAS styrelse för sina respektive deltaganden i nyemissionen. Dessa

villkor innebär att bolag, anställda, kreditgivare och ägare gemensamt tar ansvar och bidrar till att skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt SAS. Den svenska statens deltagande i nyemissionen är villkorat av att alla tre staterna tecknar sina respektive pro rata-andelar, av refinansiering av de obligationslån som förfaller under 2010, att slutligt avtal med fackföreningarna för piloter och kabinpersonal ingås i enlighet med den målsättning som är angiven i bolagets pressmeddelande den 9 februari 2010 samt av att riksdagen godkänner att staten deltar i nyemissionen.

För att genomföra åtgärderna i affärsplanen och som ett led i förstärkningen av balansräkningen behöver bolagets kapitalstruktur förbättras genom en nyemission. Regeringens analys visar att ett deltagande i nyemissionen förväntas ge en marknadsmässig avkastning, baserad på genomförande av de åtgärder som styrelsen föreslår i affärsplanen. Den föreslagna investeringen ligger därmed i linje med regeringens mål om värdeskapande i bolag med statligt ägande. Affärsplanen är förknippad med risker på såväl intäktssidan som kostnadssidan, vilka har beaktats i analysen. De åtgärder som genomförts av SAS under de senaste åren har varit kraftfulla men inte tillräckliga. Regeringen har i ägarförvaltningen verkat för att skapa en nära dialog med övriga huvudägare. Det finns för närvarande en nära dialog med övriga huvudägare om bolaget, och regeringen har vid beredningen av ställningstagandet om att delta i den föreslagna emissionen haft flera avstämningar med övriga huvudägare. Fortsatt effektivisering, satsningar på service och attraktiva kunderbudanden är nödvändiga för att uppnå ett lönsamt och konkurrenskraftigt SAS. Ett konkurrenskraftigt SAS ger också bättre förutsättningar för att kunna delta i den fortsatta konsolideringen av flygmarknaden som kan förväntas vid en återhämtning i världsekonomin. Regeringen anser därför att staten ska delta i den föreslagna nyemissionen.

Det belopp till vilket den svenska staten ska teckna aktier i nyemissionen kan variera beroende på den av styrelsen beslutade storleken på emissionen. Statens ägarandel uppgår till 21,4 %, motsvarande 1,1 miljarder kronor vid fullt utnyttjande av företrädesrätten. I det fall beloppet understiger 1,1 miljarder kronor kommer mellanskillnaden inte att utnyttjas.

Finansiering

I budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 24 Näringsliv) meddelade regeringen att statens utgifter för kapitalinsatser för statligt ägda bolag ska belasta det under utgiftsområde 24 uppförda anslaget Kapitalinsatser i statliga bolag (1:21). Regeringen avser att ta detta anslag i anspråk för det föreslagna kapitaltillskottet. För att möjliggöra detta föreslår regeringen att ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv höjs med 1,1 miljarder kronor och att det nämnda anslaget ökas med samma belopp.

Konsekvenser

I förhållande till EU:s bestämmelser om statligt stöd kan ett kapitaltillskott ges om staten som ägare agerar på ett sätt som skulle accepteras av en privat investerare som arbetar på normala marknadsmässiga villkor, den s.k. marknadsekonomiska investerarprincipen, sägs det i propositionen. Principen innebär att statens agerande ska jämföras med hur en privat investerare med en betydande ägarandel i bolaget skulle agera i motsvarande situation. I det aktuella fallet kommer staten att delta i nyemissionen tillsammans med, och på samma villkor som, ett antal privata investerare. Statens ägarandel i SAS kommer efter nyemissionen att vara oförändrad. SAS förutsätts vidare fortsätta att verka på fullt kommersiella villkor. Enligt regeringens bedömning är åtgärderna därmed inte statsstöd i EU-fördragets bemärkelse.

Statens framtida ägande i SAS

Regeringen föreslår också i propositionen att riksdagen ska bemyndiga regeringen att vid lämplig tidpunkt vidta följande åtgärder, var för sig eller i kombination:

- Minska ägandet i SAS, genom att avyttra hela eller delar av aktieinnehavet och eller genom utspädning av befintlig ägarandel.
- Förvärva eller byta aktier eller andra former av andelar i de företag eller den företagsgrupp som förvärvar aktier i SAS.
- Förvärva rättigheter att förvärva aktier eller andra former av andelar i det företag eller den företagsgrupp som förvärvar aktier i SAS.

Riksdagen föreslås vidare bemyndiga regeringen att avyttra de tillgångar och rättigheter som staten får som likvid i samband med de nämnda försäljningarna, om andra tillgångar än kontanter erhålls.

Regeringen anser att staten, genom det föreslagna bemyndigandet, ges bättre förutsättningar att som delägare i ett börsnoterat bolag agera på det sätt som är bäst ur kommersiell synpunkt, vilket ligger i linje med regeringens mål om värdeskapande i bolag med statligt ägande. Staten får därigenom möjlighet att kunna agera med flexibilitet och ges möjlighet att skapa en bättre värdeutveckling av sitt kapital. Regeringen har genomfört en utvärdering av svenska statens aktieinnehav i SAS. Den samlade bedömningen är att regeringen bör få möjlighet att vid lämplig tidpunkt minska eller i sin helhet avyttra statens aktieinnehav. En förändring av ägandet kan genomföras på flera sätt, t.ex. genom en strukturaffär, varvid regeringen kan komma att överväga olika typer av de tillvägagångssätt som regeringen nu begär bemyndigande för, var för sig eller i kombination. Regeringen har informerat den danska staten och den norska staten, vars ägarandelar är respektive 14,3 %, om sin intention att inhämta riksdagens bemyndigande att minska svenska statens ägande i SAS.

Svenska staten äger för närvarande, som tidigare nämnts, 21,4 % av aktierna i SAS. Mot bakgrund av att tidigare beslut angående förändringar i ägandet av SAS underställts riksdagen och vad som sades vid riksdagsbehandlingen våren 2009 i samband med den då aktuella nyemissionen i SAS (bet. 2008/09:FiU40), anser regeringen att frågan om en avyttring av hela eller delar av statens innehav i bolaget bör underställas riksdagen.

Motionerna

Tre motioner har väckts med anledning av propositionen.

I kommittémotionerna 2009/10:Fi5 (s) och 2009/10:Fi6 (v) begärs två tillkännagivanden – dels om att regeringen ska återkomma till riksdagen med fortlöpande information om tillståndet i SAS, dels om att regeringen skyndsamt ska inleda en genomgripande analys och kartläggning av SAS. Motiveringarna bakom yrkandena är likartade. Regeringen har infört den nu aktuella, liksom infört den tidigare nyemissionen i februari 2009, underlåtit att delge riksdagen fortlöpande information om läget i bolaget, anför motionärerna. De finner detta otillfredsställande och anser att regeringen framgent måste hålla riksdagen informerad på ett väsentligt bättre sätt än vad som hittills har varit fallet. Oavsett storleken på det framtida statliga ägandet i SAS är det utomordentligt viktigt att på ett så tidigt stadium som möjligt få en tydlig bild av bolagets finansiella status och dess möjlighet att på ett framgångsrikt sätt hävda sig i en allt hårdare konkurrens, anser motionärerna. Därför föreslår de att regeringen skyndsamt ska ta initiativ till en genomgripande analys och kartläggning av bolaget. De ser även ett behov av att djupare analysera hur tillgängligheten i Sverige till strategiska flyglinjer, såväl internationella som nationella, påverkas av de omstruktureringar som sker på flygmarknaden.

I den sistnämnda motionen föreslås också att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med handlingslinjer till riksdagen för ett framtida SAS. Motionärerna hoppas att regeringen framöver ska ta ett mer aktivt intresse i SAS men även i andra statliga företag. Att sälja ut bör inte vara den enda politiken när regeringen förvaltar näringslivets största enskilda företagsgrupp. Efter den analys och genomgång av bolaget som motionärerna förordar förväntar de sig att regeringen återkommer till riksdagen och ger den möjlighet att ta ställning till olika handlingslinjer för SAS.

Regeringens förslag om att delta i nyemissionen i SAS bör avslås, anförs det i kommittémotion 2009/10:Fi7 (mp). Motionärerna erinrar om att Miljöpartiet ville avslå regeringens begäran i februari 2009 om att delta i den då aktuella nyemissionen, med hänvisning till att den affärsplan som bolaget hade presenterat medförde stora ekonomiska risker. När det gäller försäljning av SAS erinrar motionärerna vidare om att Miljöpartiet våren 2007 vid behandlingen av regeringens proposition om försäljning av vissa statliga bolag (prop. 2006/07:57) föreslog (mot. 2006/07:N12) att statens andel i SAS skulle säljas. Företrädarna för Miljöpartiet menade att det är

svårt att se någon samhällspolitisk nytta med att staten äger flygbolag. Hade riksdagen beslutat om en försäljning våren 2007 hade frågan om att nu delta i en nyemission inte varit aktuell, påpekar motionärerna. De menar vidare att staten i huvudsak inte bör äga företag som finns på fungerande konkurrensutsatta marknader. Att delta i den nu aktuella nyemissionen anses vara förenat med stora affärsrisker, och motionärerna ser inget skäl till att staten i detta läge ska äventyra skattemedel. I stället bör regeringen aktivt arbeta för att hitta en ny ägare till statens andel i SAS och sälja denna del. Sammanfattningsvis anser motionärerna att riksdagen bör avslå propositionen i de delar som rör deltagande i en nyemission i SAS och i stället uppmana regeringen att snarast möjligt inleda en försäljning av statens andel i SAS.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Riksdagen beslutade våren 2009, på förslag av regeringen, att regeringen för statens räkning fick delta i den då aktuella nyemissionen i SAS genom att teckna aktier upp till ett belopp om högst 1,3 miljarder kronor och att dessa medel anvisades på tilläggsbudget för 2009 (prop. 2008/09:124, bet. 2008/09:FiU40, yttr. 2008/09:NU7y). I en reservation (mp) avvisades regeringens förslag och förordades en försäljning av statens andel av SAS.

I sitt yttrande till finansutskottet förutsatte näringsutskottet att regeringen fortlöpande skulle hålla utskottet underrättat om utvecklingen i SAS. Näringsutskottet ville ha löpande information om utfallet av arbetet med den då aktuella affärsplanen och den effektivisering och kostnadsminskning som ingick i denna plan.

Utskottet kan nu konstatera att någon sådan information inte har lämnats. Samtidigt bör det påpekas att SAS är ett börsnoterat företag, vilket ställer speciella krav vid informationsgivning.

Information av statssekreterare Ola Alterå

Statssekreterare Ola Alterå, Näringsdepartementet, lämnade den 9 februari – samma dag som SAS:s styrelse presenterade sitt beslut att föreslå en nyemission – information till utskottet om den planerade nyemissionen.

Akten i ärendet

Akten har funnits tillgänglig för utskottets ledamöter på Näringsdepartementet från den 2 mars.

Anmälan till EU-kommissionen

Lågprisbolagens intresseorganisation (European Low Fares Airline Association, ELFAA) har gjort en anmälan till EU-kommissionen om de danska, norska och svenska staternas deltagande i den planerade nyemissionen i SAS och ifrågasatt om kapitaltillskotten är att betrakta som sådant statsstöd som inte är tillåtet enligt EU-fördraget.

Regeringen behandlar, som tidigare redovisats, frågan om det föreslagna kapitaltillskottets förhållande till EU:s bestämmelser om statligt stöd i propositionen. Med hänvisning till den s.k. marknadsekonomiska investerarprincipen gör regeringen bedömningen att det föreslagna deltagandet i nyemissionen inte utgör statsstöd i EU-fördragets bemärkelse.

Frågans hantering i Danmark och Norge

I Danmark fattar Finansudvalget självständigt beslut om den danska statens deltagande i nyemissionen. Enligt uppgift kommer Finansudvalget att behandla frågan den 17 mars och eventuellt den 24 mars. Frågan om en eventuell försäljning av den danska statens andel i SAS är inte aktuell för närvarande. Det är inte praxis att Finansudvalget eller Folketinget ger generella mandat om försäljning utan endast mandat som är knutna till en konkret försäljningsprocess eller ett konkret köperbjudande.

I Norge avlämnades den 19 februari en proposition till Stortinget om den norska statens deltagande i nyemissionen (prop. 2009-2010:79 S). Næringskomiteen har, enligt uppgift, påbörjat sin behandling av propositionen och planerar att fatta beslut den 23 mars. Behandling i Stortinget är beräknad till den 25 mars. I propositionen finns ett särskilt avsnitt om den norska statens framtida ägande i SAS. Där sägs att den norska regeringens politik är att upprätthålla statens ägarandel i SAS. Den norska regeringen gör bedömningen att SAS har en mycket viktig roll i skandinavisk luftfart och om bolaget ges de rätta förutsättningarna kommer SAS att kunna ha en nyckelroll i den skandinaviska luftfartsmarknaden också i framtiden. Det är särskilt utvecklingen med starkt ökande konkurrens på den skandinaviska marknaden från lågprisaktörer som Norwegian och Ryanair som är en utmaning för SAS. Ett sätt för SAS att möta denna konkurrens på kan vara att delta i en konsolidering med andra aktörer, som kan komma att kräva en försäljning som innebär en minskning av den norska statens ägarandel i SAS. Den norska regeringen kommer att vara öppen för att värdera en försäljning av den norska statens aktier i SAS om det är kommersiellt förnuftigt för staten. Regional- och samfärdselmässiga hänsyn måste i så fall tas. En eventuell framtida försäljning av den norska statens aktier i SAS kommer att föreläggas Stortinget, sägs det i propositionen.

Näringsutskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade för ett år sedan med stor majoritet att bemyndiga regeringen att delta i den då aktuella nyemissionen i SAS genom att teckna aktier upp till ett belopp om högst 1,3 miljarder kronor. Näringsutskottet bedömde i sitt yttrande till finansutskottet (yttr. 2008/09:NU7y) att kapitaltillskottet var nödvändigt för att ge förutsättningar för att den då aktuella affärsplanen Core SAS skulle kunna genomföras.

Åtgärderna i den nämnda affärsplanen har, enligt vad som sägs i propositionen, genomförts som planerat. Den ekonomiska krisen har dock drabbat flygindustrin och SAS hårdare än vad som förutsågs våren 2009. SAS:s kassaflöde och likviditet har påverkats negativt. SAS:s styrelse har beslutat att kostnadsbesparingsprogrammet inom Core SAS ska förstärkas med ytterligare 2 miljarder kronor, vilket innebär att det totala programmet uppgår till 7,3 miljarder kronor. För att stärka den finansiella ställningen ska SAS genomföra refinansiering av de obligationslån som förfaller under 2010 (ca 2 miljarder kronor), och styrelsen har föreslagit en nyemission om ca 5 miljarder kronor. Dessutom har en avsiktsförklaring träffats med fackföreningarna för piloter och kabinanställda med mål om ytterligare kostnadsåtgärder om 0,5 miljarder kronor.

Det bemyndigande som regeringen begär för att delta i den nu aktuella nyemissionen är villkorat av att alla tre stater tecknar sina respektive pro rata-andelar, av refinansiering av de nämnda obligationslånen och av ett slutligt avtal med de nämnda fackföreningarna. Regeringen anger i propositionen att den har haft flera avstämningar med övriga huvudägare. Som redovisats kan beslut om de danska och norska staternas deltagande i nyemissionen förväntas inom kort.

Utskottet delar regeringens bedömning att de nu aktuella åtgärderna bör vidtas. Utskottet anser sålunda att riksdagen bör bemyndiga regeringen att för statens räkning och på de angivna villkoren delta i den planerade nyemissionen genom att teckna aktier upp till ett belopp om högst 1,1 miljarder kronor och att vidta de övriga åtgärder som krävs för att genomföra statens deltagande i nyemissionen. Riksdagen bör också besluta om att för 2010 höja ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv med 1,1 miljarder kronor och att höja anslaget Kapitalinsatser i statliga bolag (1:21) med samma belopp. Utskottets ställningstagande innebär att riksdagen bör avslå motion 2009/10:Fi7 (mp), i vilken regeringens förslag om deltagande i nyemissionen avvisas.

När det gäller regeringens förslag om bemyndigande att vid lämplig tidpunkt sälja statens andel i SAS anser näringsutskottet att finansutskottet bör tillstyrka det. Utskottet vill att bemyndigandet ska uppfattas som ett tydligt besked om statens inställning när det gäller försäljning inom över-skådlig tid. Samtidigt vill utskottet understryka vikten av att en försäljning sker i ordnade former när det finns en seriös köpare. Om staten, som det föreslås i den nyssnämnda motionen, inte skulle delta i nyemissionen skulle det innebära att staten inte skulle ta hänsyn till de omedelbara kon-

sekvenserna för bolaget, resenärerna och flyginfrastrukturen i landet. Det skulle kunna uppstå en risk för att bolaget skulle gå i konkurs. Genom att delta i nyemissionen bidrar staten i stället till att förbereda en försäljning av sin andel i bolaget.

I de båda motionerna 2009/10:Fi5 (s) och 2009/10:Fi6 (v) framförs önskemål om att regeringen ska återkomma till riksdagen med fortlöpande information om tillståndet i SAS och att regeringen ska göra en genomgripande analys och kartläggning av SAS. Utskottet instämmer i att det är angeläget att riksdagen och näringsutskottet får information om bolagets utveckling. Detta framförde utskottet våren 2009 i sitt då aktuella yttrande till finansutskottet. Samtidigt måste hänsyn tas till att SAS är ett publikt bolag, vilket ställer speciella krav på informationsgivning. Ett sätt för utskottet att få information är att SAS:s vd kommer till utskottet och informerar på ett sådant sätt att det inte blir fråga om insidinformation. Det skulle också kunna vara tänkbart att utskottet, med iakttagande av sekretessregler, skulle kunna få information av företrädare för regeringen. Frågan om informationsgivning till utskottet bör få en lösning som balanserar olika intressen. Något behov av ett riksdagsuttalande i saken kan utskottet dock inte se.

Med det anförda anser näringsutskottet att finansutskottet ska tillstyrka propositionen och avstyrka de tre motionerna.

Stockholm den 11 mars 2010

På näringsutskottets vägnar

Carl B Hamilton

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carl B Hamilton (fp), Tomas Eneroth (s), Björn Hamilton (m), Hans Rothenberg (m), Carina Adolfsson Elgestam (s), Maria Plass (m), Jan Andersson (c), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Marie Weibull Kornias (m), Karin Åström (s), Staffan Anger (m), Kent Persson (v), Börje Vestlund (s), Liselott Hagberg (fp), Per Bolund (mp) och Eva Johnsson (kd).

Avvikande meningar

1. Nyemission i SAS AB (s)

Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s),
Kristen Örnfjäder (s), Karin Åström (s) och Börje Vestlund (s) anför:

Riksdagen beslutade för ett år sedan med stor majoritet att bemyndiga regeringen att delta i den då aktuella nyemissionen i SAS genom att teckna aktier upp till ett belopp om högst 1,3 miljarder kronor. Näringsutskottet förutsatte i sitt yttrande till finansutskottet (yttr. 2008/09:NU7y) att regeringen fortlöpande skulle hålla utskottet underrättat om utvecklingen i SAS. Utskottet ville ha löpande information om utfallet av arbetet med den då aktuella affärsplanen Core SAS och den effektivisering och kostnadsminskning som ingick i denna plan. Företrädarna för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet stod bakom denna ståndpunkt.

Vi kan nu – i likhet med vad som anförs i motionerna 2009/10:Fi5 (s) och 2009/10:Fi6 (v) – konstatera att någon information om utvecklingen i SAS inte har lämnats till utskottet, vare sig från regeringens sida eller från bolaget. Regeringen har inför den kommande nyemissionen, liksom inför den tidigare i februari 2009, underlåtit att delge riksdagen fortlöpande information om läget i bolaget. Vi finner detta otillfredsställande och anser att regeringen framgent måste hålla riksdagen informerad på ett väsentligt bättre sätt än vad som hittills har varit fallet.

SAS är för närvarande Nordens största flygbolag och har som verksamhetsmål att erbjuda flygtransporter och därtill relaterade tjänster till den nordiska hemmamarknaden. SAS har en marknadsposition om 40–60 % i de skandinaviska länderna. SAS har emellertid en problematisk ekonomisk situation. Stora förändringar och rationaliseringar har genomförts och ytterligare omstruktureringar planeras.

Oavsett storleken på det framtida statliga ägandet i SAS är det utomordentligt viktigt att på ett så tidigt stadium som möjligt få en tydlig bild av bolagets finansiella status och dess möjlighet att på ett framgångsrikt sätt kunna hävda sig i en allt hårdare konkurrens. Därför anser vi att regeringen skyndsamt ska ta initiativ till en genomgripande analys och kartläggning av bolaget. Vi ser även ett behov av att djupare analysera hur tillgängligheten i Sverige till strategiska flyglinjer, såväl internationella som nationella, påverkas av de omstruktureringar som nu sker på flygmarknaden.

Vi anser att i det läge som nu är bör riksdagen ge regeringen bemyndigande att för statens räkning, och på de i propositionen angivna villkoren, delta i den planerade nyemissionen genom att teckna aktier upp till ett belopp om högst 1,1 miljarder kronor och att vidta de övriga åtgärder som krävs för att genomföra statens deltagande i nyemissionen. Riksdagen bör

också besluta om att för 2010 höja ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv med 1,1 miljarder kronor och att höja anslaget Kapitalinsatser i statliga bolag (1:21) med samma belopp.

När det gäller regeringens förslag om bemyndigande att vid lämplig tidpunkt sälja statens andel i SAS anser vi att finansutskottet bör tillstyrka det. Enligt vår mening vore det dock oklokt att i dagsläget försöka sälja statens andel. Bolaget måste vara i ett skick som kan ge bästa möjliga utdelning för staten, dvs. svenska folket.

Vi menar vidare att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uppmana regeringen att återkomma till riksdagen med fortlöpande information om tillståndet i SAS samt att skyndsamt inleda en genomgripande analys och kartläggning av SAS.

Sammanfattningsvis anser vi att riksdagen bör bifalla propositionen och motion 2009/10:Fi5 (s). Även motion 2009/10:Fi6 (v) bör bifallas av riksdagen såvitt avser yrkandena 1 och 2. Yrkande 3 i den sistnämnda motionen samt motion 2009/10:Fi7 (mp) bör avslås av riksdagen.

2. Nyemission i SAS AB (v)

Kent Persson (v) anför:

Riksdagen beslutade för ett år sedan med stor majoritet att bemyndiga regeringen att delta i den då aktuella nyemissionen i SAS genom att teckna aktier upp till ett belopp om högst 1,3 miljarder kronor. Näringsutskottet förutsatte i sitt yttrande till finansutskottet (ytr. 2008/09:NU7y) att regeringen fortlöpande skulle hålla utskottet underrättat om utvecklingen i SAS. Utskottet ville ha löpande information om utfallet av arbetet med den då aktuella affärsplanen Core SAS och den effektivisering och kostnadsminskning som ingick i denna plan. Företrädarna för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet stod bakom denna ståndpunkt.

Jag kan nu – i likhet med vad som anförs i motionerna 2009/10:Fi5 (s) och 2009/10:Fi6 (v) – konstatera att någon information om utvecklingen i SAS inte har lämnats till utskottet, vare sig från regeringens sida eller från bolaget. Regeringen har inför den kommande nyemissionen, liksom inför den tidigare i februari 2009, underlåtit att delge riksdagen fortlöpande information om läget i bolaget. Jag finner detta otillfredsställande och anser att regeringen framgent måste hålla riksdagen informerad på ett väsentligt bättre sätt än vad som hittills har varit fallet.

SAS är för närvarande Nordens största flygbolag och har som verksamhetsmål att erbjuda flygtransporter och därtill relaterade tjänster till den nordiska hemmamarknaden. SAS har en marknadsposition om 40–60 % i de skandinaviska länderna. SAS har emellertid en problematisk ekonomisk situation. Stora förändringar och rationaliseringar har genomförts och ytterligare omstruktureringar planeras.

Framåt i tiden hoppas jag att regeringen tar ett mer aktivt intresse i SAS, men även i andra statliga företag. Att sälja ut kan inte vara den enda politiken när regeringen förvaltar näringslivets största enskilda företags-

grupp. För SAS är det utomordentligt viktigt att på ett så tidigt stadium som möjligt få en tydlig bild av bolagets finansiella status och dess möjlighet att på ett framgångsrikt sätt kunna hävda sig i en allt hårdare konkurrens. Därför anser jag att regeringen skyndsamt ska ta initiativ till en genomgripande analys och kartläggning av bolaget. Jag ser även ett behov av att djupare analysera hur tillgängligheten i Sverige till strategiska flyglinjer, såväl internationella som nationella, påverkas av de omstruktureringar som nu sker på flygmarknaden. Därefter förväntar jag mig att regeringen återkommer till riksdagen och ger riksdagen, som folkets parlamentariska företrädare, möjlighet att ta ställning till olika handlingslinjer för ett av svenska folkets bolag, SAS.

Jag anser att i det läge som nu är bör riksdagen ge regeringen bemyndigande att för statens räkning, och på de i propositionen angivna villkoren, delta i den planerade nyemissionen genom att teckna aktier upp till ett belopp om högst 1,1 miljarder kronor och att vidta de övriga åtgärder som krävs för att genomföra statens deltagande i nyemissionen. Riksdagen bör också besluta om att för 2010 höja ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv med 1,1 miljarder kronor och att höja anslaget Kapitalinsatser i statliga bolag (1:21) med samma belopp.

När det gäller regeringens förslag om bemyndigande att vid lämplig tidpunkt sälja statens andel i SAS anser jag att finansutskottet bör avstyrka det.

Jag menar vidare att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uppmana regeringen att återkomma till riksdagen med fortlöpande information om tillståndet i SAS och att skyndsamt inleda en genomgripande analys och kartläggning av SAS. Riksdagen bör också begära att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om handlingslinjer för ett framtida SAS.

Sammanfattningsvis anser jag att riksdagen bör bifalla propositionen när det gäller statens deltagande i nyemissionen. De båda motionerna 2009/10:Fi5 (s) och 2009/10:Fi6 (v) bör också bifallas. Riksdagen bör avslå propositionen i de delar som avser bemyndigande att sälja statens andel i SAS. Även motion 2009/10:Fi7 (mp) bör avslås av riksdagen.

3. Nyemission i SAS AB (mp)

Per Bolund (mp) anför:

Jag anser – i likhet med vad som anförs i motion 2009/10:Fi7 (mp) – att riksdagen bör avslå propositionen i de delar som avser deltagande i den planerade nyemissionen i SAS (punkterna 1 och 2 i regeringens förslag till riksdagsbeslut). Därmed bör riksdagen också avslå förslaget om att höja utgiftsramen för utgiftsområde 24 Näringsliv och öka det berörda anslaget Kapitalinsatser i statliga bolag (1:21) med 1,1 miljarder kronor (punkt 6 i förslaget till riksdagsbeslut).

SAS är ett bolag som länge haft stora ekonomiska problem. Staten har vid ett flertal tillfällen varit tvungen att gå in med ägartillskott. Så sent som i februari 2009 bemyndigade riksdagen regeringen att delta i en nyemission på 1,3 miljarder kronor. Regeringen räknade då med att detta ägartill-

skott skulle vara tillräckligt för att SAS skulle bli konkurrenskraftigt. Regeringen föreslår nu att riksdagen ska besluta om att staten ska delta i ytterligare en nyemission i SAS. Miljöpartiet ansåg att riksdagen skulle ha avslagit regeringens begäran i februari 2009 om att delta i en nyemission. Företrädarna för Miljöpartiet anförde då – mycket riktigt visar det sig nu – att den affärsplan som bolaget hade presenterat för att klara neddragningarna medförde stora ekonomiska risker och det inte var säkert att besparingsplanerna skulle komma att lyckas.

Flygindustrin står också inför stora strukturella problem i form av stora och växande andelar av klimatutsläppen i Sverige och världen. Behovet av flygresor på kortare och medellånga distanser kommer att minska när snabba tågförbindelser byggs ut i Sverige och världen. Det är av största vikt att vara försiktig och varsam med skattemedel och staten bör inte ta på sig affärsrisker om det inte finns synnerliga skäl till detta.

Miljöpartiet har tidigare i samband med behandlingen av regeringens proposition om försäljning av vissa statliga bolag (mot. 2006/07:N12) föreslagit att statens andel i SAS ska säljas. Partiet menade då att det är svårt se någon samhällspolitisk nytta med att staten äger flygbolag. Tidigare när verksamheten var ny och det var monopol åtminstone på inrikesflyget fanns anledningar till statligt ägande. Nu är flygtrafiken konkurrensutsatt, och det statliga ägandet kan snarare vara en hämsko när det gäller att reglera och ställa hårdare miljökrav på flygtrafiken. Om en försäljning av statens andel i SAS hade genomförts våren 2007, hade frågan om att nu delta i en nyemission inte varit aktuell. Jag menar att det var fel av regeringen att inte då ta tillfället i akt och sälja statens andel i SAS.

Staten bör i huvudsak inte äga företag som finns på fungerande konkurrensutsatta marknader. Att delta i nyemissionen är förenat med stora affärsrisker, och jag ser inget skäl till att staten i det här läget ska äventyra skattemedel i onödan. I stället bör regeringen aktivt arbeta för att hitta en ny ägare till SAS och sälja statens andel i bolaget. Jag delar inte utskotts-majoritetens syn att det inte nu skulle finnas några köpare av statens andel i SAS. Det kan möjligen handla om vilket pris staten är villig att acceptera. Vad Sverige behöver investera i nu är förnybar energi, hållbar transportinfrastruktur, såsom spårväg och järnväg, och energieffektiviseringar. Sådana investeringar är betydligt viktigare än att fortsätta att hålla ett flygbolag under armarna.

Sammanfattningsvis står jag och Miljöpartiet fast vid att statens andel i SAS bör säljas. Riksdagen bör alltså avslå regeringens förslag i de delar som rör deltagande i en nyemission i SAS och i stället uppmana regeringen att snarast möjligt inleda en försäljning av statens andel i SAS. Det finns nu inga skäl till ett statligt ägande av flygbolag. Riksdagen bör således bifalla motion 2009/10:Fi7 (mp). De delar av propositionen som avser bemyndigande att sälja statens andel i SAS bör bifallas av riksdagen. Motionerna 2009/10:Fi5 (s) och 2009/10:Fi6 (v) bör avslås av riksdagen.